

Bài 6

DƯỠNG CÂY GIỐNG VÀ CÁC BƯỚC TRỒNG

Kiến thức cơ bản

1. Tầm Quan Trọng Của Việc Chọn Giống Và Sử Dụng Giống Tốt

1. Dưỡng cây giống trước khi trồng

Quá trình vận chuyển cây giống từ vườn ươm đến vườn nhà thường làm cây giống cao bị một số tổn thương như lá cây bị dập, bầu đất bị lỏng, rễ có thể bị đứt nếu ta đem trồng ngay cây có thể bị chết. Để cây hồi phục, chúng ta nên dưỡng cây từ 7 đến 10 ngày. Khi cây hồi phục, thời tiết thuận lợi hãy đem cây trồng. Cách dưỡng cây như sau:

- Để cây nơi nắng nhẹ (25-30% ánh nắng), thông thoáng.
- Xếp cây thành từng luống, mỗi luống 3 - 4 hàng, thân ghép của mỗi hàng nghiêng sang các phía khác nhau hoặc xếp các cây nghiêng theo cùng một hướng tránh chồng chéo lên nhau
- Giữa mỗi luống chừa lối đi 0,5m.
- Tưới đều mỗi ngày.
- Phun thuốc thường xuyên để phòng bệnh.

Trong trường hợp vận chuyển gần, cây không bị ảnh hưởng có thể đem trồng ngay.

Lưu ý: Cách phòng trừ kịp thời bệnh thối lá (*Phytophthora palmivora*) khi dưỡng và giai đoạn mới trồng.

• Cách phòng:

- + Dưỡng cây và trồng đúng cách
- + Phun ngừa bệnh thối lá bằng 1 trong các loại thuốc sau: COC 85; Rhidomyl, Antracol.

• Cách trừ:

- + Cắt bỏ phần lá bị bệnh, tiêu hủy
- + Dùng một trong các loại thuốc sau: Alliete 75 WP, Norshield để phun với liều lượng như khuyến cáo.
- + Phun ướt đều thân và lá chú ý phun kỹ cả mặt dưới lá. Phun lặp lại lần 2 sau 7 ngày.

Cách nhận biết cây cacao giống đang bị bệnh thối lá và cây đã khỏi bệnh

a. Cây đang bị bệnh:

- + Vết bệnh thường xuất hiện trên gân, mép và chóp lá
- + Sờ phiến lá thấy ẩm, mềm
- + Vết bệnh có màu nâu nhạt, dần dần lan rộng vào phía trong phiến lá và chuyển sang màu sậm. Không thấy rõ ranh giới của các màu trên phiến lá

b. Cây đã khỏi bệnh:

- + Lá có những vùng màu vàng/nâu hoặc đen rõ ràng.
- + Chỗ phiến lá có màu vàng/nâu không bị ẩm và nhầy.
- + Thấy rõ ranh giới giữa vết bệnh (màu vàng hoặc đen) và phần không bị bệnh (màu xanh) còn lại.

2. Các Bước Trồng Ca Cao

BƯỚC 1. Chuẩn bị vật liệu

- Vật liệu che túp: Bao bì/lá tranh, thân lá cây bắp.
- Cọc cố định cây, cọc che túp, dây buộc (Loại dây không giữ ẩm).
- Thuốc Lenfos, Confidor, bình phun, thùng tưới.

BƯỚC 2. Xử lý hố

- Xới xáo lại mặt hố, móc một hố nhỏ ở giữa vừa kích thước bầu.
- Phun một trong các loại thuốc: Confidor 75SL, phòng trừ mối, sùng đất.

BƯỚC 3. Chọn và chuyển cây giống đến hố trồng

- Cây khỏe: Sức sống mạnh, cứng cáp, không bị sâu, bệnh.
- Cây không có lá còn non.
- Đã thích ứng được điều kiện nắng nhẹ.
- Cây giống được chuyển đến nhẹ nhàng và đặt nằm ngay ngắn cạnh hố trồng.

BƯỚC 4. Đặt cây xuống hố

- Dùng dao cắt bỏ dây ghép.
- Dùng tay bóp nhẹ bầu đất.
- Cắt bỏ đáy bầu 1cm.
- Rạch một đường từ trên xuống dưới.
- Đặt bầu cây vào hố.

Lưu ý: nên đặt cây sao cho khi cây lún xuống, mặt bầu nằm ngang bằng với mặt đất. Trường hợp đất dốc mặt bầu đặt thấp hơn khoảng 5-10 cm (ngang với phần thấp của mặt dốc).

- Lấp đầy đất và kéo nhẹ bao nylon lên tránh vỡ bầu, sau đó dùng tay ấn đều để đất chặt quanh bầu.
- Lấp đất đến ngang mặt bầu.

BƯỚC 5. Cố định cây

Giúp cây không bị lay gốc và mọc thẳng:

- Dùng cọc gỗ/ cọc tre cắm đứng ở hướng ngược chiều nghiêng của cây, cách gốc 20 cm. Nếu cắm gần gốc dễ làm tổn thương bộ rễ ca cao còn non yếu.
- Dùng dây buộc cây ca cao vào cọc.

Lưu ý:

- Tránh buộc quá chặt, hoặc quá cao sát ngọn.
- Dây ni-lon không giữ ẩm tránh được bệnh nhưng nếu quên không loại bỏ sẽ làm tổn thương thân khi cây lớn. Nếu dùng dây chuối có thể tự hủy nhưng hút nước và giữ ẩm cao tại điểm cột, cây dễ bị bệnh.

BƯỚC 6. Tủ gốc

- Dùng rơm rạ, cỏ khô, lá cây mục tủ xung quanh gốc
- Cần tủ cách xa gốc 10 cm để tránh va chạm thân cây và tạo vùng cổ rễ thông thoáng để hạn chế bệnh phát triển.

BƯỚC 7. Tưới nước

Cần phải tưới nước ngay sau khi cây được trồng và tủ gốc xong.

BƯỚC 8. Phòng sâu bệnh gây hại

- Sau khi cây cao được trồng, phun thuốc để phòng và trừ mối.
- Phun trên mặt đất quanh vùng gốc cây và toàn thân cây. Thuốc mối cũng phòng, trừ được những loại sâu cắn lá và chích hút.

BƯỚC 9. Che túp

- Dùng các vật liệu như: Lá cỏ tranh, lá mía, thân bắp, bao bì, lưới đen để che nắng ngay sau khi trồng tránh để cây bị tổn thương do nắng.
- Che xung quanh hoặc che 2 hướng đông tây hoặc phía trên.

BƯỚC 10. Xử lý bao nylon của bầu cây

Bao nylon dùng đựng bầu đất làm bằng chất dẻo nên rất khó mục. Cần xử lý bằng cách:

- Gom bán hoặc chôn tập trung nơi góc vườn.
- Tránh vứt bừa bãi trên vườn, nương rạch.
- Tránh chôn gần gốc cây làm rễ cây khó phát triển bình thường.

Tưới nước

Xử lý mối

Che túp

Kế hoạch bài giảng

1. THÔNG TIN CHUNG

1. Mục tiêu:

Sau khi bài này nông dân sẽ biết:

- Cách dưỡng cây giống trước khi trồng
- Biết cách phòng trừ sâu bệnh trong giai đoạn dưỡng cây giống.
- Trồng cây cao đúng kỹ thuật

2. Địa điểm tập huấn:

+ Lớp học: Vườn đã chuẩn bị sẵn hố trồng

3. Dụng cụ tập huấn :

- + Cây giống cao ghép đủ tiêu chuẩn: 30 cây
- + Cọc cố định: 28 cái
- + Dây buộc
- + Cọc che túp 112 cây (dài 80cm)
- + Bao 15 cái
- + Cỏ, rơm rạ tủ gốc
- + Thùng tưới, bình phun, cuốc: 12 bộ
- + Thuốc trừ mỗi 1 gói.

4. Thời lượng: 200 phút kể cả thời gian giải lao.

2. CÁC BƯỚC TIẾN HÀNH TẬP HUẤN

THỜI LƯỢNG	NỘI DUNG	CÁCH THỰC HIỆN
10 phút	1. Giới thiệu bài học	• THV dùng hình vẽ để dẫn nhập bài. Sau đó nêu: - Mục tiêu - Nội dung chính
15 phút	2. Dưỡng cây trước khi trồng	Hỏi đáp: • THV đặt các câu hỏi: 1. “Tại sao phải dưỡng cây trước khi trồng?” • THV đúc kết và trình bày cách dưỡng ca cao.
20 phút	3. Cách phòng trừ bệnh thối lá trong giai đoạn dưỡng cây giống	Hỏi đáp: • Các anh chị có biết bệnh thối lá? • Tác hại của bệnh thối lá với cây, đặc biệt là với cây giống? Thuyết giảng: THV trình bày bảng lật
20 phút	4. Cách phân biệt cây đang bị bệnh và cây đã khỏi bệnh thối lá	Thuyết giảng: Trình bày bảng lật Dùng mẫu vật chỉ rõ và giải thích thêm.
15 phút	5. Giới thiệu 10 bước trồng ca cao (không kể phần đào hố)	Thảo luận chung: Câu hỏi: 1. “Anh/chị hãy nêu: trồng cây gồm những bước nào?” 2. Bước nào trước bước nào sau? • Sau đó đúc kết ý kiến trình bày bảng lật để giải thích 10 bước.
15 phút	6. Hướng dẫn thực hành cách trồng ca cao	Làm mẫu: 10 bước
15 phút	Giải lao	

80 phút	7, Hướng dẫn thực hành cách trồng ca cao (tt)	Thực hành: 30 phút • Chia nhóm : Chia thành 4 nhóm nhỏ • Phát dụng cụ, phân vị trí và phân công hỗ trợ • Nêu yêu cầu: 1 HV trồng 1 cây • Kiểm tra và nhận xét kết quả thực hành - THV tập trung nhóm lớn để thảo luận kết quả từng nhóm - Đưa ra nhận xét và kết luận
20 phút	8. Đánh giá buổi tập huấn	• Tập trung cả lớp chọn bất kỳ 1 □ 2 học viên trình bày lại: ○ <i>Tại sao cần dưỡng cây giống trước khi trồng?</i> ○ <i>lý thuyết 10 bước trồng cây và hỏi “Chọn lựa cây như thế nào đem ra trồng?”</i> • Thông qua mức độ trả lời của HV mà THV có nhận xét buổi tập huấn.